

x se většinou vyslovuje jako [š]:
luxo [luš], xadrez [šadřš], puxar [pušar], xisto [šistu], México [me-
šiku].

V odborných slovech zejména latinského a řeckého původu často jako v češtině, tedy [ks]:

fixar [fiksar], tóxico [toksiku], reflexo [rafleksu], tórax [toraks].

V jiných však jako [s]:

próximo [prosimu], máximo [masimu].

O výslovnosti x ve slovech začínajících na ex — viz dále.

Na začátku a uprostřed slova jako české z:

fazer [fazer], zebra [zebra], zero [zeru], fuzil [fuzil]

Na konci slova jako š:

luz [luš], voz [voš], paz [paš], feliz [felis].

Problematika portugalské výslovnosti, zejména výslovnosti samohlásek, je podstatně složitější, než uvádí předchozí výklad. Ne vždy jsou např. samohlásky v nepřizvučné slabice redukovány, přízvučné a není vždy otevřené apod. Jelikož se tato učebnice nemůže fonetikou portugalského podrobněji zabývat, bude důsledně uváděn fonetický přepis všech slov.

4. Naučte se vyslovovat následující slova (fonetický přepis viz klíč). Dbejte na rozdíl mezi zavřeným a otevřeným e a o.

guitarra, ginástica, papel, ajudar, asa, átomo, barco, cerveja, flor, bonito, bola, calor, carnaval, cego, vaca, corpo, produto, sul, este, norte, jázigo, dólar, eslovaco, civil, mestre, eslavo, dez, poço, saltar, peça, terra.

5. Pokuste se napsat slova uvedená ve cvičení 4 podle nahrávky

6. Ověřte si v klíči nebo ve slovníku významy následujících slov:

quilo, mar, ginástica, hora, tulipa, carnaval, cinema, mapa, asfalto, guitarra, papel, café, átomo, jugoslavo, túnel, sul, zebra, girafa, calor, produto, carta, dólar, eslovaco, casa, asbesto, litro, cobra, valsa, circo, sal.

Slovník užívejte v praxi při sebemenší pochybnosti, neboť v portugalské existují jako ve všech cizích jazycích „zrádná“ slova, tj. slova zvučně podobná českým, která však mají odlišný význam (např. **carta**, jak jste jistě zjistili, v portugalské znamená *dopis, karta, charta* atd., **cobra** znamená v portugalské především obecně *had*). U jiných slov zase zjistíte, že mají více významů (vedle **carta** např. **café** — znamená *káva i kavárna* atd.).

CVIČENÍ

1. Čtete následující slova, dbejte na pečlivou výslovnost.

mar, mapa, carta; pé, ela, pedra, café; ser, saber, caneta; sede, de, ele, treze; avô, obra; pôr, avô, boca; ovo, ano; vime, dizer, ir; tulipa, túnel; ciclo, cinema, cebola; circo; cor, porco, cobra; gelo, girafa, giro, género; galo, gado, gripe; hoje, hora; janela, jogô; querer, quilo, quimica, que; caça, praça, poço, paço, rico, rato, guerra, carro, melro; cara, largo, falar; sacco; passo, valsa, sal, sola; casa, mesa; nascer, castelo, gostar, asfalto, bosque, lápis, desde, mesmo, jugoslavo, asbesto, asno; luxo, xadrez, puxar, xisto; fixar, tóxico, reflexo, tórax; próximo, máximo; fazer, zebra, fuzil; luz, voz, paz, feliz, mel, anel.

2. Pokuste se napsat výše uvedená slova podle nahrávky.

3. Naučte se vyslovovat již známá a některá další zeměpisná jména:

Porto, Portugal, Praga, Israel, México, Guiné, Nilo, Açores, Brasil, Amazonas, Moscovo, América, África, Java, Marrocos, Paris, Elba, Munique, Nápoles, Panamá, Roma, Dinamarca, Recife.

Významy těchto jmen si ověřte v klíči.

ČÁST B: Samohlásková znaménka

V portugalské existují tato samohlásková znaménka:

znaménko ostré (acento agudo) — označuje přízvučnost a zároveň otevřenost samohlásky;

znaménko tupé (acento grave) — označuje otevřenost nepřizvučného a;

znaménko složené (acento circunflexo) — označuje přízvučnost a zároveň zavřenost samohlásky;

vlínovka (til) — označuje nosovost samohlásek a zároveň přízvučnost, pokud není ve slově označen přízvuk na jiném místě.

DĚLKA SAMOHLÁSEK

V portugalské se nerozlišují krátké a dlouhé samohlásky, avšak přízvučné samohlásky jsou delší.